

- STAATSLIEDEN - UIT DEN WERELDOORLOG.

GOREMYKIN. (Ex-premier van Rusland.)

Hesenzeventig jaar oud . . . dat kàn!

En méér verwonderde het feit, dat Goremykin, de Russische premier, vóór enkele jaren, reeds *in* de zeventig, den zwaren last van het ministerschap in het onmetelijke Russische Rijk ándermaal op zich wilde nemen, dan tháns 't bericht verraste, dat hij het heeft neergelegd.

Toch schijnt de ouderdom 't niet alléén te hebben gedaan. Zelfs niet in de eerste plaats: hij gaat heen tegen zijn wil; omdat hij niet langer tegen den drang der andere ministers en der openbare meening, voorzoover daar in Rusland sprake van kan zijn, óp kon en omdat de tsaar, die tenslotte over het ministeriële leven beschikt, hem glippen liet.

Goremykin is een taai, kundig en bekwaam reactionair. Zijn grootsten triump heeft hij eenige jaren geleden behaald, toen hij den bekenden Witte, den steunpilaar van den gematigden vooruitgang, bij den tsaar in discredit en later in ongenade en ten val wist te brengen.

Zijn overwinning was die der reactie, die van geen uitbreiding der volksrechten of verruiming der constitutioneele bepalingen wisten.

Eén greep dorst ook hij niet aan:

De formeele afschaffing der Doema en den terugkeer tot het onbepaalde despotische régime van voorheen, dat hij eigenlijk het eenige achte, geschikt voor de Russische natie en passend bij de waardigheid van den tsaar.

Maar wél heeft hij den invloed der Doema tot een minimum teruggebracht.

Den 16^{en} September 1915 is deze volksvertegenwoordiging 't laatst bijeen geweest.

Hoe weinig invloed zij in Rusland ook hebbe op den gang van zaken, tóch was haar arbeid velen tot een ergernis.

Dit was wel 't ergste: Waar overal elders het Russische volk zwijgen moet uit vrees voor den knoet, voor Siberië en de militaire dictatuur, daar kon het tenminste in de Doema zeggen wat het op de ziel brandde.

Niet, dat die Doema min of meer tegen den oorlog zou zijn! Neen, ook in Rusland ziet men 't eigenaardig verschijnsel, dat deze vreeselijke strijd door staatslieden áan en óver 't punt van uitbarsting gebracht moge zijn, maar dat het wel waarlijk de *natiën* zijn, die elkander hun plaats in Gods zon niet gunnen.

Maar in die Doema werden de dingen van Ruslands binnenlandsch bestuur, die men zoo graag verborgen houdt, zonder sparen bij hun naam genoemd. Daar werd gezegd en bewezen, hoe er werd geknóéid, gestólen, zóó, dat het zelfs voor Rusland een schandaal heeten mocht! Daar werden vragen gesteld inzake den oorlog, het kriegsbeleid, de troepenvoorziening en zooveel meer, waarop de Regeering liever nooit eenig antwoord geven wilde. . . .

Neen, zulk een Doema had zich onmogelijk gemaakt, vond Goremykin!

Nu moet men dat goed verstaan.

't Wil allerminst zeggen, dat er ook op hem een smet rusten zou!

Nooit zagen wij zijn naam, in eenig schandaal gemengd, en hijzelf zal de rotte plekken van het binnenlandsch bestuur wel hebben gekend.

Maar ik kan me levendig voorstellen, dat vooral een staatsman op leeftijd in dit opzicht wat fatalistisch denken gaat.

Honderd enquêtes zijn er naar dit kwaad al ingesteld en duizend goede voornemens opgevat, maar het lijkt wel onuitroeibaar, en zoo gaan mannen als Goremykin het beschouwen als de schadelijke „wrijving” bij een machine,

die wel haar kracht iets vermindert, maar die onvermijdelijk is. De staatsmachine werkt, dat is de hoofdzaak.

En het heeft zoo naar binnen als naar buiten een verlamdend invloed, als er over wat tóch nooit geheel is uit te roeien zoo zonder ophouden gesproken wordt.

Goremykin wist den tsaar tot zijn denkbeelden over te halen, vond het — naar men zegt — niet de moeite waard, zijn ambtgenooten in de zaak te kennen, en kwam den 16^{en} Sept. 1915 in de Doema-zitting, een der woeligste waarvan de jonge parlementaire historie van Rusland gewáágt, met de oekase tot onbepaalde verdaging in den zak.

De socialisten brulden van spijt, maar hij hoorde 't met een glimlach aan.

Zelfs 't overgrote deel der „burgerlijke” afgevaardigden liet duidelijk merken, hoe weinig zij met het besluit instemden, maar hij haalde er de schouders over op.

Alleen de uiterste „rechterzijde” juichte hem toe.

't Scheelde weinig, of zelfs zijn ambtgenooten hadden en bloc hun ontslag genomen; alleen de kritieke toestand, waarin het vaderland zich bevond, hield er hen van terug.

Sinds dien tijd werd Rusland weer op de meest despotische wijze geregeerd, — al wil dat geenszins zeggen, dat Goremykin onbekwáám was voor 't bewind.

Integendeel: zijn leven lang heeft hij in allerlei ambt zijn meester gediend.

Dat verleende hem groote kennis in bestuurszaken, en een onschatbare routine.

Doch telkens blijkt weer, dat het bestuurs-stelsel slecht is in Rusland.

Eén man kàn daarin geen verandering brengen; het stelsel moet radikaal verbeterd worden. En als een der eerste aangewezen middelen daartoe werd geacht de openbare contróle, die door de volksvertegenwoordiging wordt uitgeoefend.

Hoe langer de oorlog duurt, hoe droeвер de binnenland-sche toestanden worden in de meeste oorlogvoerende landen. Ook in Rusland is dit zoo.

Die toestanden moeten er jammerlijk zijn.

Op niet weinige plaatsen dreigt formeele hongersnood, niettegenstaande er door 't stop zetten van den uitvoer toch koren genoeg in het land is.

Maar er wordt gespeculeerd en er is geen organisatie. De Regeering dóét genoeg, maar wat helpt het, als van haar ambtenaren gezegd moet worden: zij zoeken allen het hunne!

Het ongenoegen over den gang van zaken werd steeds grooter, en drong zelfs door tot den kring van Goremykins ambtgenooten.

't Moet een bittere pil voor hem zijn geweest, toen in de vergadering der ministers, op 29 Januari j.l. gehouden, de meerderheid van oordeel was, dat de Doema zoo spoedig mogelijk behoorde bijeengeroepen te worden, en *niet*, zooals *hij* het tenlaatste nog beproefde, op een beperkt program en voor bepaalden, korten tijd.

Eén kans bleef hem nog over om aan 't bewind te blijven.

Als de tsaar hem handhaafde, dan braveerde hij áller tegenstand

Ondanks de bezwaren van den Russischen winter, reisde hij af naar den tsaar in 't hoofdkwartier en legde hem de zaak voor.

Maar ook deze laatste hoop en dit laatste steunpunt ontgleed Goremykin.

De tsaar opperde twijfel aan de juistheid van zijn politieken blik

Goremykin begreep den wenk en diende terstond zijn ontslag in, dat dadelijk aangenomen werd, en al werd het verzacht door de betuiging van des tsaren zeer hartelijken dank en de benoeming tot geheimraad eerste klasse . . . 's mans staatkundige loopbaan is geëindigd, als die van zoo velen, met zijn *val*

Tegen 18 Februari is nu de Doema bijeengeroepen.

Of 't er echter voor Rusland beter door worden zal?

P. Br.

